

Pobírání peněz

Rudolf Steiner

Dotaz: Co má člověk odpovědět, když nám vnější svět položí praktickou otázku: Odkud má dělník v trojčlenném sociálním organismu dostávat peníze?

Myslím, že tuto otázku lze v její čistě vnější povaze jasně zodpovědět na základě *Hlavních bodů*. Jedná se o to, že ve smyslu *Hlavních bodů* [...] se členění sociálního organismu musí utvářet tak, že tu bude pracovní vedoucí pro ty, kteří takového vedoucího potřebují a pod jeho vedením prostě pracují, a že tento vedoucí bude v podstatě také zprostředkovatelem pro to, jak výrobky, které zhotovil společně s dělníkem, převést do obchodu. Tím také samozřejmě vstoupí jiné smýšlení do správy toho, co v trojčlenném sociálním organismu figuruje jako peníze.

Podle smluvních dohod, které jsou charakterizovány i v *Hlavních bodech*, bude peníze dělníkovi zprostředkovávat pracovní vedoucí. To je vnější postup, který se - jako vnější postup - příliš neliší od toho, co je nyní obvyklé. Avšak o takovéto vnější postupy nejde, nýbrž jde o to, jaké funkce budou mít peníze v trojčlenném sociálním organismu. Dnes jsou peníze, pokud jsou to peníze papírové, samy zbožím vsunutým mezi ostatní zboží. Tento charakter musí peníze v trojčlenném sociálním organismu postupně ztratit.

A samozřejmě, že určování ceny se pak může dít jen v rámci hospodářského článku sociálního organismu. Bankovky se musí stále více stávat součástí velkého účetnictví, které [se odehrává] mezi všemi lidmi účastníky se hospodářského života - a to jsou všichni lidé v nějaké uzavřené oblasti. Když toto velké účetnictví nastane samo od sebe, máme prostě v bankovce to, co musíme napsat na stanu svých aktiv. Ti, kdo myslí abstraktně, myslí zhruba tak, jak se myslí v buržoazních kruzích, že takové účetnictví již skutečně existuje. To je samozřejmě nesmysl, protože takové, jaké je, je nežádoucí. Avšak takové účetnictví, jaké bude zapotřebí, se vytvoří zcela samo od sebe, nebude velkým účetnictvím jaksi abstraktně, nýbrž prostě přítomné v realitě.

A o to jde, aby vyplynul určitý vztah mezi pracovním vedoucím a tím, který pod jeho vedením pracuje. Pro takový vztah je nepodstatné, dostane-li dělník peníze od vedoucího, stejně jako je teď nepodstatné, když je někde, řekněme, nějaký úředník a ten dostává peníze vyplacené z pokladny. Tyto věci je třeba vidět v celém komplexu otázek kapitálu a lidské práce; teprve pak získáme, abych tak řekl, náležitou nuanci.

R. Steiner: Soziale Ideen, soziale Wirklichkeit, soziale Praxis II. GA 337b. Diskusní večer, Dornach, 9. srpna 1920, sír. 43n.